

Innst. 212 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:32 S (2014–2015)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Rigmor Andersen Eide og Marit Arnstad om en klimalov

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i representantforslaget:

- «1. Stortinget ber regjeringen snarest sette ned et offentlig utvalg som skal utarbeide forslag til en klimalov.
2. Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om en klimalov, tidnok til at loven kan vedtas i løpet av inneværende stortingsperiode.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen, Tor Arne Bell Ljunggren og Terje Aasland, fra Høyre, Nikolai Astrup, Tina Bru, Odd Henriksen og Eirik Milde, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Oskar J. Grimstad, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingunn Gjerstad, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, vil understreke de svært alvorlige utfordringene verden står overfor når det gjelder menneske-

skapte klimaendringer. Dersom vi ikke lykkes med å redusere de globale utslippene, vil verden stå overfor dramatiske og uoversiktlige konsekvenser.

Komiteen erkjenner disse utfordringene, og mener det er av avgjørende betydning at Norge bidrar til gode løsninger, både nasjonalt og globalt på veg mot lavutslippssamfunnet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser i den forbindelse til representantforslaget, hvor det foreslås at man starter en offentlig utredning som kan danne grunnlaget for at Stortinget i løpet av denne stortingsperioden kan vedta en klimalov.

Komiteen viser til at klimaproblemene er et politisk ansvar og må løses gjennom politisk ansvarlige prosesser, uavhengig av om man velger å knytte disse til et juridisk lovmessig grunnlag.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er av den formening at en form for klimalov som ramme for klimapolitikken kan ha en merverdi i klimaarbeidet. Flertallet viser i den forbindelse til innspill gitt komiteen i forbindelse med komiteens «Klimalovseminar» 29. januar 2015, hvor Miljødirektoratet, CICERO og Fridtjof Nansen Institutt samlet ga uttrykk for en antatt positiv merverdi av å innføre en klimalov.

Flertallet viser videre til at det er flere ulike måter å innrette en klimalov på, alt fra en generell lovgivning hvor utslippsmål og rapporteringssystem danner basis, til en mer detaljregulert lovgivning.

Komiteen viser til Meld. St. 13 (2014–2015) hvor regjeringen foreslår at Norge skal delta i EUs felles klimaambisjoner. Komiteen er kjent med at

deltakelse i EUs felles klimapolitikk vil gi et lovbestemt overordnet klimamål for 2030.

Komiteen mener videre at klimautfordringen er så alvorlig og særegen at det er behov for klare langsiktige mål for utviklingen og mekanismer som faktisk kan bidra til reduksjoner i klimagassutslippene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, deler derfor oppfatningen som har fremkommet gjennom mange faglige innspill, om at det kan gi en merverdi å lovfeste de langsiktige målene og hovedelementene i et rapporteringssystem mellom storting og regjering. Flertallet viser til at en lovfesting av de langsiktige målene kan bidra til større forutsigbarhet, og er slik et tydelig uttrykk for at lavutslippssamfunnet skal realiseres. Dette gir også en tydelig føring på den retningen man ønsker å utvikle samfunnet i, og vil dermed kunne bidra til en mer klimariktig utvikling.

Komiteen viser til at et resultatrapporteringssystem hvor også styringsmekanismene fremkommer bedre, vil sikre en regelmessig, grundig åpen og mer konkret prosess om status og utvikling.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er derfor av den formening at en lovregulering av hensiktsmessige rapporterings- og styringsmekanismer kan være viktig.

Komiteen har merket seg at noen land bygger opp en klimalovgivning med såkalte klimaråd eller klimakomiteer. Komiteen mener at en slik løsning er lite hensiktsmessig i Norge. Komiteen mener at dagens system, hvor Miljødirektoratet gir det faglige grunnlaget for politiske beslutninger, er riktig.

Komiteen mener ut ifra en samlet vurdering at det er viktig å bedre tilgangen og oversikten for allmennheten over klimaområdet – som er et av vår tids viktigste politikkområder. Komiteen viser videre til at det er ønskelig at man får en vurdering av hensiktsmessigheten av en samling og overbygging av nå spredte og uoversiktlige rettslige og økonomiske virkemidler på klimaområdet. Komiteen er av den oppfatning at en diskusjon om – og eventuell innføring av – en klimalov må knytte seg til målsettinger fram mot 2050.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme et lovforslag for Stortinget hvor de nasjonale utslippsmålene i 2030 og 2050 fastsettes. Lovforslaget skal regulere

hensiktsmessige rapporterings- og styringsmekanismer mellom storting og regjering på klimaområdet. Lovforslaget må fremlegges for Stortinget slik at forslaget blir behandlet i denne stortingsperioden.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med lovforslaget hvor de nasjonale utslippsmålene i 2030 og 2050 er fastsatt, å gjennomgå eksisterende lovgivning som kan ha betydning på klimaområdet, og eventuelt foreslå, der hvor det ansees som hensiktsmessig for klimaarbeidet, en samordning og overbygging av lovgivningen på klimaområdet.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at en klimarammelov ikke vil gi merverdi som ikke kan oppnås gjennom mer effektiv bruk av det virkemiddelapparatet og de beslutningsprosesser norske myndigheter råder over allerede i dag.

Disse medlemmer ønsker en klimapolitikk som er ubyråkratisk og styringseffektiv – med vektlegging av tiltakenes kostnader og nytteverdi i klimasammenheng. Virkemidlene må kunne rettes inn mot klimatiltak i alle viktige samfunnssektorer. En generell overordnet klimarammelov vil etter disse medlemmers syn ikke gi vesentlig merverdi i denne sammenheng.

Disse medlemmer mener at en med en klimarammelov kan risikere å undergrave tradisjonell politisk styring slik den utøves av regjering, storting og kommuner. Disse medlemmer mener at klimapolitikken heller bør bli styringseffektiv og konkret i sektorene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, foreslår:

«Stortinget ber regjeringen i de årlige budsjettene presentere et klimabudsjett som viser hvordan regjeringen har tenkt å nå klimamålene for 2020, 2030 og frem mot 2050, og hvordan budsjettet påvirker Norges klimautslipp.»

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har merket seg at stadig flere av våre naboland innfører ny lovgivning for å sikre at klimagassutslippene går ned i alle sektorer av økonomien. På komiteens seminar 29. januar 2015 fremgikk det at den britiske klimaloven har hatt betydelig effekt, gjennom at den har styrket Klima- og energidepartementets innflytelse i regjeringen, og gjennom at alle departemen-

tene er forpliktet til å følge sine tildelte karbonbudsjetter.

Disse medlemmer merket seg også tilrådingen fra Miljødirektoratet på komiteens seminar – om at en klimalov vil gi merverdi og styrket kraft rundt gjennomføringen av norsk klimapolitikk.

Disse medlemmer understreker at formålet med en klimalov er å etablere et overordnet bindende rammeverk for systematisk, sektorvis gjennomføring av vedtatte klimamålsettinger på kort og lang sikt.

Disse medlemmer understreker at den sentrale mekanismen i en effektiv klimalov er karbonbudsjetter. Klimaloven må fastslå at regjeringen er forpliktet til å legge frem nasjonale og sektorvise karbonbudsjetter.

Disse medlemmer støtter at det redegjøres årlig for status i klimapolitikken i forbindelse med statsbudsjettene, og mener denne rapporteringen bør forankres i klimaloven. Disse medlemmer mener rapporteringen bør skje opp mot de nasjonale og sektorvise karbonbudsjettene.

Disse medlemmer er positive til å lovfeste et nasjonalt utslippsmål for 2030 og 2050, men forutsetter at dette blir formulert som et kvantitativt og etterprøvbart mål for klimagassutslipp fra norsk territorium, målt i tonn CO₂-ekvivalenter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en klimalov som skal inneholde mål for innenlands utslipp i 2030 og 2050 målt i tonn CO₂-ekvivalenter, og som slår fast at regjeringen er forpliktet til å legge frem nasjonale og sektorvise karbonbudsjetter.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en klimalov som skal inneholde mål for innenlands

utslipp i 2030 og 2050 målt i tonn CO₂-ekvivalenter, og som slår fast at regjeringen er forpliktet til å legge frem nasjonale og sektorvise karbonbudsjetter.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen fremme et lovforslag for Stortinget hvor de nasjonale utslippsmålene i 2030 og 2050 fastsettes. Lovforslaget skal regulere hensiktsmessige rapporterings- og styringsmekanismer mellom storting og regjering på klimaområdet. Lovforslaget må fremlegges for Stortinget slik at forslaget blir behandlet i denne stortingsperioden.

II

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med lovforslaget hvor de nasjonale utslippsmålene i 2030 og 2050 er fastsatt, å gjennomgå eksisterende lovgivning som kan ha betydning på klimaområdet, og eventuelt foreslå, der hvor det ansees som hensiktsmessig for klimaarbeidet, en samordning og overbygging av lovgivningen på klimaområdet.

III

Stortinget ber regjeringen i de årlige budsjettene presentere et klimabudsjett som viser hvordan regjeringen har tenkt å nå klimamålene for 2020, 2030 og frem mot 2050, og hvordan budsjettet påvirker Norges klimautslipp.

IV

Dokument 8:32 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Rigmor Andersen Eide og Marit Arnstad om en klimalov – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 20. mars 2015

Ola Elvestuen

leder

Terje L. Aasland

ordfører

Vedlegg

Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 5. desember 2014

Svar vedrørende Representantforslag 32 S (2014-2015) om en klimalov

Jeg viser til brev fra Energi- og miljøkomiteen av 20. november 2014 vedlagt representantforslag 32 S (2014-2015) om en klimalov.

Regjeringen fører en ambisiøs nasjonal klimapolitikk. Arbeidet med å nå målene i klimaforliket, og å følge opp og forsterke forliket, har høy prioritet. Norge skal føre en klimapolitikk som sørger for omstilling i retning lavutslippssamfunnet. I budsjettet for 2015 ligger mange konkrete forslag som vil bidra til dette, blant annet økte innskudd i Fondet for klima-, fornybar energi og energiomlegging, bedre rammebetingelser for fornybar energi, raskere utfasing av fyringsolje, etablering av en rettighetsbasert støtteordning for enøk-tiltak i husholdningene, tidenes største jernbanebudsjett, mer penger til belønningsordningen for kollektivtransport og videreføring av fordelene for nullutslippsbiler.

Utfordringene er mange på veien til lavutslippssamfunnet. Jeg registrerer at Danmark og Finland har eller er i ferd med å innføre klimalover inspirert av

klimaloven i Storbritannia fra 2008. Dette er en type rammepreget lovgivning som kommer i tillegg til eksisterende virkemidler og regelverk i disse landene. En lov som primært pålegger statsmaktene forpliktelser er en utradisjonell type lovgivning i det norske rettssystemet. Jeg er også opptatt av at vi ikke bør kopiere andres løsninger uten videre, men må vurdere om de passer i vår norske kontekst.

Det er noe av bakgrunnen for at jeg har sendt ut et notat på høring som redegjør for fordeler og ulemper ved en klimalov og ber om synspunkter på dette. Jeg synes det er rimelig å gi anledning til en åpen innspillsrunde hvor man kan komme i direkte dialog om spørsmålet før regjeringen tar beslutning om hvorvidt den skal sette i gang et lovarbeid. Høringsfristen er i slutten av januar 2015. Jeg vil invitere til et åpent høringsmøte om saken i løpet av januar.

Jeg registrerer forslagsstillernes ønske om å sette ned et offentlig utvalg allerede nå, men anbefaler sterkt å vente med oppfølgingen til etter høringsrunden som jeg har invitert til på vegne av Regjeringen. Jeg håper høringsrunden vil gi Regjeringen et nyanisert tilfang av synspunkter som grunnlag for å konkludere i denne saken.